

Понимание «экономического времени» позволяет выяснить сущность современных глобальных процессов в мировой экономике. Акцентируется внимание на взаимосвязи экономических «времени» и «пространства» с «образом мышления» эпохи.

Ключевые слова: время, экономическое время, социальное время, цивилизация, методология, мировая экономика, способ мышления.

Summary. The paper explores the problem of category "time" whose content determines meanings of social, economic, cultural and spiritual development of civilization. Understanding the "economic time" allows to explain the essence of contemporary global processes in the global economy. The attention on the relationship between economic "time" and "space" of the "way of thinking" era.

Keywords: time, economic time, social time, civilization, methodology, the world economy, way of thinking.

*Рецензент к.е.н., доцент УкрДАЗТ Маковоз О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*

УДК 330.341.1

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Каплун С.О., к.п.н.,
Товма Л.Ф., ст. викладач (АВВ МВС України)*

Стаття присвячена шляхам формування та розвитку базових інноваційних стратегій для розвитку національної економіки через інноваційний розвиток підприємств та регіонів.

Ключові слова: інновації, стратегія, глобалізація, економіка.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Світові глобалізаційні процеси повністю змінили інноваційні процеси. Ці два паралельних і взаємопов'язаних явища мають значний вплив на міжнародну економіку, а саме на функціонування фірм, регіонів та держав.

За таких умов економічне зростання залежить від дієвості інноваційної політики на регіональному, національному та наднаціональному рівнях, тому що спад економічного розвитку призведе до збільшення безробіття, росту інфляції, зниження якості життя населення. Для уникнення таких наслідків використовують інноваційні стратегії, котрі спрямовуються на реалізацію інноваційних проектів на різних рівнях соціально-економічного життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Сучасні закордонні та вітчизняні науковці розглядають різні напрями інноваційної стратегії. Так, Гусаков М.А. [1], Гончаренко Л.П. [2] визначають напрями інноваційної стратегії, як:

- технологічний прорив на основі своїх відкриттів і винаходів - стратегією "нарощування";
- технологічне запозичення (Японії, країни Південно-східної Азії), тобто використання своїх науково-технологічних розробок, технологій та ін. спирається на застосовування придбаних за кордоном патентів - стратегія "наздоганяння" або стратегія "запозичення";
- участь у виготовленні нової продукції - стратегія "перенесення".

Аналіз використання цих стратегій на вітчизняному економічному просторі доводить, що змішана стратегія інноваційного розвитку санкціонує розширення практичних дій та використання власного інноваційного потенціалу галузі, фірми, регіону та ін. [1]. Використання змішаної стратегії, беручи до уваги її технологічну багатокладність та значну різноманітність розвитку регіонів призводить до диференціації їх інноваційних можливостей [3]. Саме тому, розробка та реалізація точних регіональних стратегій, концепцій, програм інноваційного розвитку, вирішенні фінансових питань, відбір і підготовка кадрів та ін., стає ключовим фактором економічного розвитку галузі, фірми, регіону,

країни для створення конкурентної продукції на світовому ринку.

Мета статті заключається у необхідності формування та розвитку базових інноваційних стратегій для розвитку національної економіки через інноваційний розвиток підприємств та регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобалізація світової економіки призводить до прискореного розвитку інновацій та до зростання конкуренції на ринку товарів і послуг.

Визначальним результатом формування нового економічного середовища, що утворилося завдяки глобалізаційним процесам у світі, є інноваційна політика. Адже, глобалізація та лібералізація фінансових ринків остаточно лімітували автономію загальної економічної політики, особливо бюджетної та валютної. Ця втрата незалежності в торгівлі, грошово-кредитній та фінансовій політиці призвела до визначення більш важливої ролі трудової, соціальної, освітньої та не менш важливої інноваційної політики, як основного чинника, що гарантує життєздатне економічне зростання в нових умовах.

Інновація стала ключовим фактором для економічного успіху багатьох країн і передумовою для сталого розвитку. На глобальному ринку компанії повинні оновлювати і розвивати комерційно конкурентоспроможні продукти та послуги швидше, ніж будь-коли. Для достойної відповіді сучасним вимогам ринку, компанії вдаються до інших підходів, інноваційних стратегій і процесів.

Інноваційна діяльність компаній стає міжнародною, набуваючи характеру "відкритої" завдяки співпраці із зовнішніми партнерами, постачальниками, клієнтами або науковими інститутами, що дає можливість отримувати доступ до нових товарів і послуг на ринку до того, як це зроблять конкуренти. В той же час інновації також стають "відкритими" як для споживачів товарів і послуг, так і для фірм, які у все більшій мірі залучаються безпосередньо в інноваційний процес.

Інноваційними стратегіями можуть бути: інноваційна діяльність організації спрямована на отримання нових продуктів, технологій і послуг; застосування нових методів в НДДКР, виробництва, маркетингу та управління; перехід до нових організаційних структур; застосування нових видів ресурсів. Таким чином, щодо внутрішнього середовища інноваційні стратегії підрозділяються на кілька груп [4]:

- продуктові (портфельні, підприємницькі стратегії, спрямовані на створення і реалізацію нових виробів, технологій і послуг);

- функціональні (науково-технічні, виробничі, маркетингові, сервісні);

- ресурсні (фінансові, трудові, інформаційні та матеріально-технічні);

- організаційно-управлінські (технології, структури, методи, системи управління).

В теорії і практиці стратегічного і проектного управління є ряд універсальних стратегій, які отримали широку популярність. Такі стратегії зазвичай називаються "базовими" або "еталонними". Вони спрямовані на розвиток конкурентних переваг фірми, в силу чого їх називають також "стратегіями розвитку" або "стратегіями зростання" [5].

Інноваційні стратегії враховують складні умови проектного, фірмового корпоративного управління, до яких відносяться [6]:

- підвищення рівня невизначеності результатів. До досить складного стратегічного управління додаються складності, пов'язані з різким підвищенням рівня невизначеності результатів за термінами, витрат, якості та ефективності;

- наявність інвестиційних ризиків проектів. Інвестиційні ризики підвищуються за рахунок новизни вирішуваних завдань, тобто додавання інноваційної складової. До труднощів проектного управління додаються труднощі, викликані структурою портфеля інноваційних проектів, в яких переважають середньострокові і особливо довгострокові проекти. Потрібна більш складна робота по залученню інвестицій, оскільки доводиться шукати схильних до ризику інвесторів. У таких умовах також необхідна більш гнучка узгодженість інноваційних та інвестиційних процесів. В управлінні системою даної організації з'являється якісно новий об'єкт управління - інноваційно-інвестиційний проект;

- посилення потоку змін в організації у зв'язку з інноваційної реструктуризацією. Реалізація будь-якої інвестиційної стратегії пов'язана з неминучістю перебудови підприємства або його реструктуризацією, оскільки зміни стану хоча б одного елемента веде до зміни стану всіх інших елементів. Ці потоки стратегічних змін слід поєднувати з поточними стабільними виробничими процесами. Потоки інноваційних стратегічних змін необхідно проводити також з урахуванням різних життєвих циклів виробів, технології, попиту, підприємства, організації. При управлінні потоками інноваційних стратегічних змін застосовуються принципи логістики;

- виникнення суперечностей у керівництві організації. Вибір і реалізація інноваційних стратегій неминуче викликає протиріччя інтересів і підходів до управління в різних груп керівництва і окремих керівників організації. Потрібно забезпечити поєднання інтересів та узгодження рішень стратегічного, науково-технічного, фінансового, і виробничого менеджменту, а також маркетингових рішень.

Інноваційні процеси можуть успішно розвиватися на базі створення відповідної інфраструктури, включаючи консалтингові та інжинірингові фірми, послуги бізнес-інкубаторів, технопарків і інформаційних центрів, лізинг, венчурний капітал.

Загальний вигляд інноваційної стратегії має певну логічну будову, на основі якої фірма, регіон або держава визначає шляхи вирішення основних завдань, що стоять перед ними в інноваційній сфері діяльності.

Також, потрібно мати на увазі, що як для будь-якого нововведення, так і для кожного виготовленого товару (послуги) є спеціалізовані (строго індивідуальні) стратегії і тактики. Однак, важливе загальне бачення інноваційної діяльності підприємства має в своєму складі конкретні інноваційні стратегії та різні аспекти виробництва і збуту нововведення, а також реальне оцінення витрат та віддачі від них в процесі здійснення інноваційної діяльності [7].

Висновки. Таким чином, вибір інноваційної стратегії на рівні регіону або господарюючого суб'єкту впорядковує їх діяльність в інноваційному розвитку і дозволяє більш успішно вирішувати багато питань, пов'язаних з їх стійким розвитком, підвищенням ефективності виробництва і конкурентоспроможності.

Величезне значення для підвищення ефективності інновацій має комплексне використання нових принципів менеджменту. Основними з них є:

- створення атмосфери (стимулює пошук і освоєння нововведень);
- націленість всієї інноваційної діяльності на потреби споживача;

- визначення пріоритетних завдань інноваційної роботи, виходячи з цілей і завдань фірми;

- скорочення числа рівнів в управлінні з метою прискорення процесу "дослідження - виробництво - збут"; максимальне скорочення термінів розробки і впровадження нововведень, організація робіт не за "естафетним" принципом, а на основі одночасного паралельного рішення інноваційних завдань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Гусаков М.А. Модернизация научно-инновационного процесса/ М.А. Гусаков// Экономика и управление: Российский научный журнал. — 2009. — №10. — С. 56 – 61.

2 2. Гончаренко Л.П. Инновационная политика: учебник/ Л.П. Гончаренко, Ю.А. Арутюнов — М.: КНОРУС, - 2009.- 245 с.

3 Полтерович В. Принципы формирования национальной инновационной системы / В. Полтерович // Проблемы теории и практики управления. — 2008. — №11. — С. 45- 49.

4 Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. — К.: вид-во «КНЕУ», 2003. — 326 с.

5 Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Н. В. Краснокутська. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с.

6 Лапин Н. И. Теория и практика инноватики : [учеб. пособие] / Н. И. Лапин. — М. : Университетская книга; Логос, 2008. — 328 с.

7 Варфоломеева В.О. Інформаційне забезпечення управління розвитком інноваційного потенціалу підприємств малого бізнесу // Актуальні проблеми економіки. — 2006. - № 5. — С. 165 – 171.

Аннотация. Статья посвящена путям формирования и развития базовых инновационных стратегий направленных на развитие национальной экономики через инновационное развитие предприятий и регионов.

Ключевые слова: инновации, стратегия, глобализация, экономика.

Summary. The article is devoted to the ways of formation and development of the base of innovative strategies aimed at the development of the national economy through innovative development of the enterprises and regions.

Keywords: innovation, strategy, globalization, the economy.

Рецензент д.е.н., професор ХНЕУ Пилипенко А.А.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.